

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

«Основи корпоративної соціальної відповідальності»

2023 – 2024 навчальний рік

Освітня програма: «Соціальна педагогіка».

Сертифікатна програма: «Управління соціальними закладами»

Спеціальність: 231 Соціальна робота.

Галузь знань: 23 Соціальна робота.

Рівень вищої освіти: другий (магістерський).

Викладач	Попова Анастасія Сергіївна, к.пед.н., доцент кафедри соціальної роботи та інклюзивної освіти
Посилання на сайт	https://dspace.bdpu.org/handle/123456789/1134 https://edu.bdpu.org/course/view.php?id=19
Контактний телефон	063 335 99 68)
Е-mail викладача	kovaleva.anastasia.45@gmail.com
Графік консультацій	вівторок: 12.00-14.00

Обсяг курсу на поточний навчальний рік

Форма навчання	Кількість кредитів/годин	Лекції	Семінарські заняття	Самостійна робота	Звітність
денна	5/150	14	22	114	залік
заочна		6	6	138	

Семестр: III семестр (денна, заочна форма).

Мова навчання: українська.

Ключові слова: соціальна відповідальність, корпоративна соціальна відповідальність, корпоративне волонтерство, цілі сталого розвитку.

Мета курсу: є формування сучасних знань про принципи, методи та підходи до сутності та змісту корпоративної соціальної відповідальності та корпоративного волонтерства у діяльності сучасної організації в контексті цілей сталого розвитку; формування практичних навичок у майбутніх соціальних працівників у галузі розробки, реалізації та впровадження програм корпоративної соціальної відповідальності та корпоративного волонтерства інтегрованих у стратегію організації.

Предмет курсу: є теоретико-методичні та організаційні засади створення та реалізації програм корпоративної соціальної відповідальності та корпоративного волонтерства.

Компетентності та програмні результати навчання:

Програмні компетентності:

К-3 Здатність до ефективного використання та розвитку ресурсів організації.

К-8 Здатність до оцінки процесу і результату професійної діяльності та якості соціальних послуг. та демонструвати такі результати навчання:

ПРН-3 Планувати діяльність організації в стратегічному та тактичному розрізах.

ПРН-8 Розробляти критерії та показники ефективності професійної діяльності, застосовувати їх в оцінюванні виконаної роботи, пропонувати рекомендації щодо забезпечення якості соціальних послуг та управлінських рішень.

Зміст курсу:

Тема 1. Організаційно-економічне забезпечення управління корпоративною соціальною відповідальністю

1.1.-1.2. Теоретичні засади розвитку та функціонування корпоративної соціальної відповідальності

Цілі сталого розвитку та корпоративна соціальна відповідальність. Сутність та параметри розвитку соціальної відповідальності людини. Соціальна відповідальність держави. Соціальна відповідальність бізнесу. Історія становлення та розвитку корпоративної соціальної відповідальності. Сутність концепції корпоративна соціальна відповідальність. Сучасні моделі корпоративної соціальної відповідальності.

Тема 2. Формування відносин роботодавців з працівниками на засадах соціальної відповідальності

2.1.-2.2. Організаційні засади розвитку корпоративної соціальної відповідальності

Корпоративна соціальна відповідальність у внутрішньому середовищі. Корпоративне громадянство. КСВ як складова стратегії управління та чинник підвищення конкурентоспроможності організації. Впровадження КСВ у практики і процедури компанії. Можливі загрози та шляхи мінімізації ризиків КСВ. Організація діяльності з КСВ. Етичні кодекси. Структурні підрозділи та комітети компаній у сфері КСВ. Статус, основні функції, кваліфікація, типові обов'язки, професійні стандарти менеджера з КСВ в компаніях.

Тема 3. Корпоративне волонтерство як елемент КСВ

3.1. Корпоративне волонтерство як феномен КСВ

Корпоративне волонтерство: основна характеристика феномену. Інструменти корпоративного волонтерства. Концептуальні моделі корпоративного волонтерства. Операційні благодійні програми: основні характеристики та етапи запровадження. Грантові програми у системі корпоративного волонтерства. Корпоративні фонди у системі корпоративного волонтерства. [Pro-bono послуги](#) в системі корпоративного волонтерства. [«In-kind giving»](#) програми у системі корпоративного волонтерства.

Тема 4. Організаційно-технологічні аспекти реалізації програм корпоративного волонтерства.

4.1.-4.2. Реалізація корпоративного волонтерства

Етапи запровадження корпоративного волонтерства. Організаційні аспекти корпоративного волонтерства. Система управління корпоративним волонтерством. Роль комунікацій у розвитку корпоративного волонтерства. Стейкхолдери і мотивація зацікавлених сторін. Принципи реалізації корпоративного волонтерства. Партнерство в реалізації корпоративного волонтерства. Технології партнерства. Модель успішного партнерства. Роль комунікацій у розвитку корпоративного волонтерства. Побудова системи комунікацій з КСВ. Консультації з заінтересованими сторонами на різних етапах розробки та впровадження стратегії з КСВ та механізм зворотного зв'язку з ними. Ресурси в сфері соціальної звітності. Корпоративні соціальні звіти: сутність, завдання і структура. Аналіз досвіду програм КСВ та КВ на основі аналізу сайтів та не фінансових звітів.

Тема 5. Стратегічні напрями розвитку соціальної відповідальності в Україні

5.1.-5.2. Державна політика щодо сприяння розвитку корпоративної соціальної відповідальності у бізнес-секторі

Зовнішні та внутрішні чинники розвитку соціальної відповідальності в Україні. Активізація діяльності підприємств щодо розвитку соціально відповідального бізнесу. Напрямки державної політики сприяння розвитку соціальної відповідальності бізнесу в Україні. Мета, завдання і цілі. Стратегії сприяння розвитку соціальної відповідальності бізнесу в Україні. Історія розвитку програм КСВ та КВ в Україні. Організації в Україні, які опікуються проблемою Досвід впровадження програм КСВ та корпоративної відповідальності в Україні. Топ 10 українських кампаній за рейтингом КСВ. Статистичні дані залучення бізнесу до реалізації програм КСВ.

Методи навчання: словесні (пояснення, розповідь, лекція, семінари бесіда (вступна, бесіда-повторення); наочні (ілюстрування за допомогою електронного опорного конспекту); практичні: (вправи, моделювання життєвих ситуацій, інтерв'ю, проєктування); методи стимулювання навчальної діяльності (метод навчальної дискусії, метод опори на життєвий досвід здобувачів, створення ситуацій пізнавальної

новизни); методи контролю і самоконтролю (метод усного контролю, метод письмового контролю, метод тестового контролю).

Політика курсу (особливості проведення навчальних занять): Навчальний курс складається з лекційних, семінарських занять, самостійної та індивідуально-дослідної роботи.

Заохочується висловлювання власної точки зору, творчий підхід до виконання передбачених програмою курсу завдань. Обов'язковим є дотримання принципів академічної доброчесності.

Лекційні заняття передбачають надання здобувачам загального огляду ключових концепцій і тем, що включені в програму курсу. Вони служать для введення здобувачів у предметну область та створення основного теоретичного фундаменту з освітнього курсу. Протягом лекцій викладач надає теоретичний матеріал та може також надавати приклади з реального життя, ілюструвати теоретичні поняття на прикладах, ініціювати обговорення та стимулювати інтерес до предмету шляхом звернення до дискусій щодо сучасних соціальних проблем і викликів. В процесі лекційного викладання, викладач також може використовувати навчальні матеріали, включаючи презентації, відеоматеріали та інші додаткові ресурси для наочного представлення інформації. Це допомагає студентам краще розуміти складні концепції та засвоювати матеріал більш ефективно. У результаті лекцій студенти отримують не лише базові знання з соціальних наук, але й навички аналізу, критичного мислення і спроможність застосовувати отримані знання до реальних ситуацій. Однак важливо пам'ятати, що кількість лекційних занять обмежена, і їх головна мета – встановити загальні основи і напрямок досліджень.

Семінарські заняття можуть доповнювати зміст лекційних тем або можуть передбачати розгляд відмінних від лекційних питань, які відображають зміст теми. Підготовка до семінарських занять передбачає усне опрацювання теоретичних питань за темою, спираючись на перелік рекомендованої літератури та самостійний пошук джерел для отримання необхідної інформації, з подальшим їх обговоренням у форматі дискусій, мозкових штурмів тощо. Відпрацювання пропущених семінарських занять є обов'язковим, здійснюється у форматі очного або дистанційного (на платформі Zoom) спілкування викладача зі здобувачем (не пізніше, ніж через тиждень з моменту проведення заняття та згідно графіку консультацій) Графік зустрічей для складання пропущених семінарських занять обговорюється зі здобувачем та викладачем для узгодження часу.

Підготовка завдань самостійної та індивідуально-дослідної роботи здійснюється у електронному (розміщення файлів на платформі Moodle) вигляді та передбачає усне обговорення питань протягом семінарського заняття з теми або під час індивідуальної/групової консультації. Завдання самостійної роботи та ІНДЗ виконуються у момент підготовки здобувача до семінарського заняття, виконанні завдання підвантажуються до початку семінарського заняття за певною темою. Роботи, які виконано не в повному обсязі або оформлено без дотримання вимог, повертаються здобувачеві на доопрацювання. Повторно здати роботу на перевірку необхідно не пізніше, ніж через тиждень після проведення заняття з відповідної теми (письмово/в електронному вигляді на платформі Moodle).

Важливо враховувати, що оформлення самостійної роботи та ІНДЗ передбачає форматування тексту відповідно до загальноприйнятих вимог (редактор Microsoft Word, шрифт Times New Roman, розмір шрифту 14, без розстановки переносів, стиль – normal (звичайний), інтервал між рядками – одинарний. Назва файлу роботи повинна відповідати прізвищу + назва роботи, (Наприклад Попова_СР та ІНДЗ до теми 1). Параметри сторінки: - розмір полів: ліве – 2,5 см, праве – 1,0 см, верхнє – 2,0 см, нижнє – 2,0 см; сторінки без нумерації, абзац – 1,25, текст вирівняний по ширині.). Критерії оцінювання кожного виду роботи подано в мудлі під кожним завданням, яке необхідно виконати.

В умовах дистанційного навчання лекційні, семінарські заняття проводитимуться в онлайн-режимі у визначений розкладом час. Самостійні та індивідуально-дослідні роботи надсилаються на оцінювання через систему Moodle у визначений політикою курсу термін. Консультації здобувачів проводитимуться згідно визначеного вище графіку.

За умови оповіщення про повітряну тривогу, здобувач має право вийти з пари за попередженням викладача. Пропущену пару необхідно опрацювати асинхронно.

Допуск до заліку передбачений за умов: набрання 25 балів за роботу протягом семестру, наявності конспекту усіх лекцій та роздрукованої папки з роботами (самостійних та індивідуальних занять). Залік може проходити за двома формами (на вибір здобувачів ВО): письмовий залік та захист відповідей; тестування. За результатами продуктивної роботи протягом семестру та погодження з оцінкою – здобувачу може бути виставлена підсумкова оцінка, що дорівнює сумі балів набраних протягом семестру.

Технічне й програмне забезпечення/обладнання, наочність: *технічне* (комп'ютер, проектор); *програмне* (Microsoft Office: Power Point, Word, Moodle, репозитарій); *наочність* (презентації у форматі Power Point).

Система оцінювання та вимоги:

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота					Підсумковий тест (залік)	Сума
Змістовий модуль 1					50	100
T1	T2	T3	T4	T5		
50	50	50	50	50		

Система нарахування рейтингових балів (поточний контроль¹)

№	Вид робіт за темами	Бали рейтингу (денна форма)	Бали рейтингу (заочна форма)
Тема 1.			
1.1.	Відповідь на семінарському занятті (4 години)	0 - 10	0 - 10
1.2.	Виконання самостійної роботи до теми 1: - Опрацювання теоретичних питань та опитування за ними;	0 - 10	0 - 10
1.3.	Виконання ІНДЗ до теми 1	0 - 30	0 - 30
Максимум за тему 1		50 балів	
Тема 2			
2.1.	Відповідь на семінарському занятті (6 годин)	0 - 10	0 - 10
2.2.	Виконання самостійної роботи до теми 2: - Опрацювання теоретичних питань та опитування за ними;	0 - 10	0 - 10
2.4.	Виконання ІНДЗ до теми 2	0 - 30	0 - 30
Максимум за тему 2		50 балів	
Тема 3			
3.1.	Відповідь на семінарському занятті (4 години)	0 - 10	-
3.2.	Виконання самостійної роботи до теми 3: - Опрацювання теоретичних питань та опитування за ними;	0 - 10	0 - 20
3.3.	Виконання ІНДЗ до теми 3	0 - 30	0 - 30
Максимум за тему 3		50 балів	
Тема 4			
4.1.	Відповідь на семінарському занятті (4 години)	0 - 10	-
4.2.	Виконання самостійної роботи до теми 4: • Опрацювання теоретичних питань та опитування за ними;	0 - 10	0 - 20
4.3.	Виконання ІНДЗ до теми 5	0 - 30	0 - 30

¹ Детальний розподіл балів та критерії оцінювання до кожного виду робіт представлені у «Системі оцінювання» та розміщені на електронній платформі підтримки навчання Moodle БДПУ

Максимум за тему 4		50 балів	
Тема 5			
5.1.	Відповідь на семінарському занятті (4 години)	0 – 10	0 - 10
5.2.	Виконання самостійної роботи до теми 5: Опрацювання теоретичних питань та опитування за ними;	0 –10	0 –10
5.3.	Виконання ІНДЗ до теми 6	0 – 30	0 – 30
Максимум за тему 5		50 балів	

За підсумками навчання за один семестр здобувач вищої освіти може отримати 100 балів (50 балів² – поточне оцінювання + 50 балів – контрольне оцінювання (залік).

Підсумкова кількість балів визначається за формулою:

$$m = \frac{3K_1 + 3K_2 + 3K_3 + 3K_4}{n} + 50 = 100$$

де m – кількість набраних балів за вивчений курс;

n – кількість залікових кредитів;

50 балів – екзамен або залік.

Загальна кількість балів за вивчений курс обчислюється таким чином: підраховується кількість балів, набраних під час поточного контролю за всіма заліковими кредитами, та ділиться на загальну кількість кредитів (визначається середній арифметичний бал). Потім до отриманого показника додаються бали, набрані під час заліку.

Сума балів за всі види навчальної діяльності	
90-100	А
78-89	В
65-77	С
58-64	D
50-57	Е
35-49	FX
0-34	F

Список рекомендованих джерел:

- ГВардія. Рейтинг соціально відповідальних компаній України [Електронний ресурс] / Всеукраїнський рейтинговий журнал «ГВардія». 2013. Режим доступу: http://kontrakty.ua/doc/rating_CSR_2013.pdf.
- Глобальний договір: ООН (UN Global Compact, 2000). URL: globalcompact.org.ua
- Дослідження центру «Розвитку КСВ». URL: <http://press.unian.net/pressnews/1262036-krupneyshie-ukrainskie-kompanii-znachitelno-uluchshili-pokazatelraskryitiya-informatsii-o-korporativnoy-sotsialnoy-otvetstvennosti-ekspertyi.html>.
- Другий каталог КСВ. URL: <https://csr-ukraine.org/materials/drugiy-katalog-ksv-iniciativ-2020-2021-rr/>
- Звіт ООН про стан волонтерства у світі: Організація об'єднаних націй. URL: http://www.volunteer.kiev.ua/pages/236_zvt_pro_stan_volonterstva_u_svt_2011.
- ЗУ «Про благодійництво та благодійні організації»: Верховна Рада України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/531/97-%D0%B2%D1%80>.
- ЗУ «Про волонтерську діяльність»: Верховна Рада України. URL: <http://uazakon.ru/zakon/zakon-o-volonterskoy-deyatelnosti.html>
- Корпоративна соціальна відповідальність: моделі та управлінська практика [Текст] : підручник / Саприкіна М., Ляшенко О., Сасенсус М., Місько Г., Зінченко А.; за наук. ред. д.е.н., проф., засл. діяч науки і техніки України Редькіна О. С. К. : ТОВ «Фарбований лист», 2018. 480 с.
- Корпоративна соціальна відповідальність: підручник/ О. Гирик, О. Денис, О. Дубовик, І. Жеребило, А. Зінченко, Н. Реверчук, М. Саприкіна, Р. Семів, З. Скринник, К. Телюк; за заг.ред. д-ра екон.наук, проф. Т. С. Смовженко, д-ра екон.наук, проф. А. Я. Кузнецової. К.: УБС НБУ, 2019. 214 с.

² Мінімальний допуск до заліку здобувача можливий за умови набрання ним 25 балів за виконані роботи протягом семестру.

10. Корпоративне волонтерство. Український форум благодійників. URL: <http://www.ufb.org.ua/sector-blagodijnosti/blagodijnist-biznesu/instrumenti-korporativnoi-filantropii/korporativnevolonterstvo.htm>
11. Кубачук А. *Корпоративное волонтерство: три в одном.* URL: <http://www.companion.ua/articles/content?Callback=46&id=2349>
12. Лазоренко О., Колишко Р., та ін. Посібник із КСВ. «Базова інформація з корпоративної соціальної відповідальності» / К.: Видавництво «Енергія», 2018. 210 с.
13. Матеріали круглого столу «Корпоративне волонтерство: успішні практики та стратегія розвитку в Україні». URL: www.ex.ua/5435513
14. Олійник О. О. Соціальна відповідальність: навчальний посібник. Рівне: НУВГП, 2016. 222 с. <https://ep3.nuwm.edu.ua/11226/1/%D0%A1%D0%BE%D1%86%D1%96%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%B0%20%D0%B2%D1%96%D0%B4%D0%BF%D0%BE%D0%B2%D1%96%D0%B4%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D1%96%D1%81%D1%82%D1%8C.%20%D0%9E%D0%BB%D1%96%D0%B9%D0%BD%D0%B8%D0%BA%20%D0%9E.%D0%9E..pdf>
15. Охріменко О. О., Іванова Т. В. Соціальна відповідальність. – Навч. посіб. – Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут». 2015. 180 с
16. Петрашко Л.П. Корпоративна відповідальність: крос-культурні моделі та бізнес-практики: монографія. К.: КНЕУ, 2013. 372 с.
17. Сапрыкина М. Корпоративное волонтерство: с чего начинать? Рекомендации для компаний. К.: ООО «Фарбований Лист», 2011. 53 с.
18. Соціальна відповідальність : навч. посіб. / [А. М. Колот, О. А. Грішнова, О. О. Герасименко та ін.] ; за заг. ред. д.е.н., проф. А. М. Колота. К. : КНЕУ, 2015. 519. https://shron1.chtyvo.org.ua/Kolot_Anatolii/Sotsialna_vidpovidalnist.pdf?PHPSESSID=ppv300mggrg2mtv2m ebtjlsvh3
19. Соціальна відповідальність бізнесу: монографія / О. П. Гоголя, І. П. Кудінова; Нац. ун-т біоресурсів і природокористування України. Ніжин : Лисенко, 2011. 175 с.
20. Соціальна відповідальність: навч. посіб. / [А. М. Колот, О. А. Грішнова, О. О. Герасименко та ін.]; за заг. ред. д.е.н., проф. А. М. Колота. К.: КНЕУ, 2015. 519 с.
21. Соціальна відповідальність: теорія і практика розвитку: моногр. / за ред. А. М. Колота. К.: КНЕУ, 2012. 501 с.
22. Hustinx L., Shachar I., Handy F., Smith D. Changing Nature of Formal Service Program volunteering / The Palgrave Handbook of Volunteering, Civic Participation, and Nonprofit Associations, 2016. P. 351.
23. Kenn Allen, Monica Galiano, Sarah E. Hayes. The Final Report of the Global Corporate Volunteering Research Project. International Association for Volunteer Effort. Dulles, Virginia, USA. 2011. 301 p.
24. Powered by pro-bono. The nonprofit's step-by-step guide to scoping, securing, scaling probono resources. San Francisco: Taproot foundation, Jossey-Bass a Wiley Imprint, 2012. 106 с.

Інформаційні ресурси:

1. Бібліотека БДПУ <http://edu.bdpu.org>
2. Сайт БДПУ <http://bdpu.org>
3. Верховна Рада України. Офіційний сайт (законодавство) <http://zakon4.rada.gov.ua/>
4. Центр розвитку корпоративної соціальної відповідальності <https://csr-ukraine.org/>
5. Український форум благодійників <https://ufb.org.ua/>
6. Медіатека ФДССО.